

Irtosuhde, johtaako se mihinkään?

Nuorten naisten ajatuksia irtosuhteista sekä lastensaannista

Terho Ranta

Maija Runila

OPINNÄYTETYÖ
Lokakuu 2019

Sairaanhoitajakoulutus

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Sairaanhoidajakoulutus

RANTA, TERHO & RUNILA, MAIJA:

Irtosuhte, johtaako se mihinkään?

Nuorten naisten ajatuksia irtosuhteista sekä lastensaannista

Opinnäytetyö 35 sivua, joista liitteitä 3 sivua

Lokakuu 2019

Irtosuhteet kuuluvat useiden nuorten ihmisten elämään. Irtosuhteista voidaan hakea pidempiaikaista parisuhdetta tai vastaavasti pelkkää läheisyyttä. Jotkut irtosuhteet rakentuvat vahvasti seksin ympärille.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää haastatteluiden avulla nuorten naisten näkemyksiä irtosuhteista ja sitoutumisesta sekä siitä, miten nämä asiat ilmenevät haastateltavien omassa elämässä. Tarkoituksena oli myös käydä läpi lastensaantiin liittyviä ajatuksia ja toiveita. Tavoitteena oli tuottaa tietoa nuorten naisten irtosuhteista ja irtosuhteisiin liittyvästä seksuaaliterveydestä, kuten parisuhteeseen sitoutumisesta, tahattomasta lapsettomuudesta sekä ehkäisyn käytöstä. Työssä vastattiin kysymyksiin: Millaisia ovat nuorten naisten irtosuhteet? Millaisia lastensaantiin liittyviä ajatuksia nuorilla naisilla on? Työn tilaajana toimii Tampereen ammattikorkeakoulun Viisaat Valinnat - hanke

Tutkimus toteutettiin käyttäen laadullisen tutkimuksen metodeja. Haastattelut toteutettiin yksilohaastatteluina, jotka etenivät ennalta suunniteltujen teemojen kautta. Niin mahdollistettiin haastateltavan ja haastattelijan välinen vapaa keskustelu aiheesta. Haastattelumateriaali purettiin aineistolähtöistä sisällönanalyysia käyttäen.

Tuloksiksi saatiin eriäviä mielipiteitä ja kokemuksia irtosuhteista, ehkäisyn käytöstä ja lastensaannista. Irtosuhteisiin liittyi sekä positiivisia, että negatiivisia kokemuksia. Ehkäisyä käytettiin irtosuhteissa vaihtelevasti. Haastatteluissa huomattiin kondomin käytön olevan epäjohdonmukaista. Kaikilla haastateltavilla oli mielipide iästä, jolloin haluaisi ensimmäisen lapsensa.

Tulevaisuudessa olisi mielenkiintoista tehdä vastaava tutkimus haastatteleamalla miehiä. Toinen tutkittava aihe voisi liittyä irtosuhteiden tarkempaan tarkasteluun. Tutkimuksen aiheena voisi olla se, millaisia erilaisia irtosuhteita on olemassa ja kuinka ne eroavat toisistaan.

Asiasanat: irtosuhte, nuori, nainen, sitoutuminen, parisuhde, ehkäisy, tahaton lapsettomuus.

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree programme in Nursing and Health care

RANTA TERHO & RUNILA MAIJA:
Sexual Relationship, Does it Lead Anywhere?
Young Women's Thoughts on Casual Sex relationships and Child Bearing

Bachelor's thesis 35 pages, appendices 3 pages
October 2019

Sexual relationships often belong to young adults' lives. Young adults can seek long lasting relationships or just mere intimacy from sexual relationships. Some sexual relationships are strongly built around sex.

The purpose of this study is to examine through interviews what young women think about sexual relationships and commitment, and how these appear in their lives. The purpose is also to go through thoughts and wishes related to having children. The objective of this study is to produce information about young women's sexual relationships and also about commitment to relationship, unplanned infertility and contraception usage associated with sexual relationships.

The qualitative research method was applied to study this topic. The information was gathered through theme individual interviews. The data was analyzed using qualitative content analysis method.

The results showed that the interviewees had mixed feelings and experiences about sexual relationships, use of contraception and having children. Sexual relationships involved both positive and negative experiences. Different methods of contraception were used with variability. It was revealed through interviews that contraception usage was inconsistent. All interviewees could identify the desired age to have their first child.

Key words: sexual relationship, young, women, commitment, relationship, contraception, unplanned infertility.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT	6
	2.1 Nuori Nainen	6
	2.2 Irtosuhteet	7
	2.3 Seksuaalisuus	8
	2.4 Ehkäisy	10
	2.5 Hedelmällisyys ja tahaton lapsettomuus	10
3	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITTEET JA TEHTÄVÄT	12
4	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	13
	4.1 Laadullinen tutkimus	13
	4.2 Aineiston keruu	14
	4.3 Aineistolähtöinen sisällönanalyysi	16
5	TUTKIMUKSEN TULOKSET	21
	5.1 Ajatuksia irtosuhteista	21
	5.2 Ajatuksia lastensaannista ja parisuhteen luomisesta	23
	5.3 Hedelmällisyys	24
	5.4 Ehkäisyn käyttö suhteissa	25
6	POHDINTA	26
	6.1 Tulosten tarkastelu	26
	6.2 Eettisyys ja luotettavuus	27
	6.3 Jatkotutkimusaiheet	30
	LÄHTEET	31
	LIITTEET	33
	Liite 1. Saatekirje	33
	Liite 2. Tietoinen suostumuslomake tutkittavalle	34
	Liite 3. Haastattelurunko	35

1 JOHDANTO

Satunnaiset seksisuhteet ovat yleisiä nuorten ihmisten keskuudessa Suomessa. Sukupuolten välillä on kuitenkin eroja. Haavio-Mannilan, Hemminkin, Koposen & Nikulan (2007) tekemän tutkimuksen mukaan, miehet harrastavat satunnaisia seksisuhteita enemmän kuin naiset. Miehistä 33% ja naisista 20% sanoi harrastavansa satunnaisia seksisuhteita. Yksittäisiä asioita, jotka vaikuttavat seksisuhteiden harrastamiseen ovat henkilökohtainen seksuaalinen halu ja yhdyntähalu, seksikokemusten varhaisempi hankinta sekä seksuaalinen itsetunto (Kontula 2017).

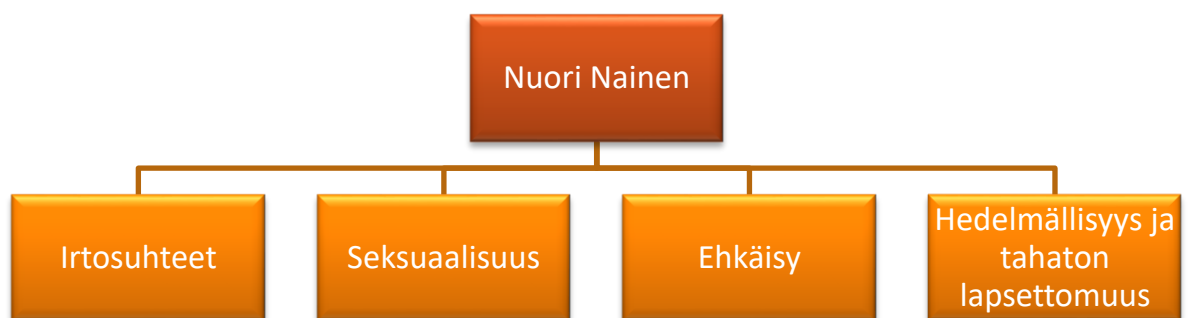
Suomessa vuonna 2018 ensisynnyttäjän keskimääräinen ikä oli 29,4 vuotta, samalla kun kaikkien synnyttäjien keski-ikä oli 31,1 vuotta. Viimeisen kahden vuoden aikana syntyvyys on ollut laskussa ja vuonna 2018 syntyvien lasten määrä naista kohden oli kaikkein matalin. (Suomen virallinen tilasto 2018.)

Lapsettomuusongelmat ovat hieman yleistyneet ja vuonna 2011 tehdyn tutkimuksen mukaan 19% naisista kertoi kokeneensa tahatonta lapsettomuutta jossain kohdassa elämäänsä (Klemetti & Raussi-Lehto 2016). Yksi merkittävä lastensaantia siirtävä asia on kumppanin puuttuminen. Lähes kolmasosa naisista kertoi puuttuvan kumppanin olevan syynä lastensaannin lykkäämiselle. (Miettinen 2015, 89-90.) Naiset, jotka ovat korkeakoulutettuja siirtävät lastenhankintaansa useammin myöhemmälle iälle ja tällöin hedelmällisyys voi olla laskussa. Naisilla hedelmällisyys laskee 30 ikävuoden jälkeen ja heikkenee huomattavasti yli 35-vuotiaana. (Klemetti & Raussi-Lehto 2016.)

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää nuorten naisten ajatuksia irtosuhteista ja sitoutumisesta. Opinnäytetyön yhteistyötahona toimii Jouni Tuomi Tampereen ammattikorkeakoulun Viisaat Valinnat –hankkeesta. Tässä työssä selvitettiin haastattelun avulla nuorten naisten näkemyksiä irtosuhteista sekä lastensaantiin liittyvistä ajatuksista sekä siitä, miten nämä asiat ilmenevät haastateltavien omassa elämässä. Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa tietoa nuorten naisten irtosuhteista ja irtosuhteisiin liittyvästä seksuaaliterveydestä, kuten parisuhteeseen sitoutumisesta, tahattomasta lapsettomuudesta sekä ehkäisyn käytöstä.

2 TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT

Alla oleva kuvio 1 kuvaa valitsemiamme teoreettisia lähtökohtia. Kyseiset käsitteet luovat teoriapohjaa opinnäytetyön aiheelle. Yläkäsitteeksi valitsimme nuori nainen, johon linkittyvät seuraavat käsitteet: irtosuhteet, seksuaalisuus, ehkäisy, hedelmällisyys ja tahaton lapsettomuus.

KUVIO 1. Teoreettinen viitekehys

Etsimme tietoa erilaisista tietokannoista mm. CINAHL sekä psykologian tietokannasta (ERIC). Etsimme tietoa mm. näillä hakusanoilla: sexual behaviour, sexual activity, casual sex relationship, parisuhde, irtosuhde, seksuaalinen identiteetti, seksuaalisuus, sukupuolielämä, fertility, contraception, ehkäisy, women sekä relationship. Löysimme suurimman osan kansainvälisistä tieteellisistä lähteistä eri tutkimusten lähdeluetteloista.

2.1 Nuori Nainen

Nuoret aikuiset 18-29 vuotiaat ovat elämässään siinä vaiheessa, jossa aletaan luomaan romanttisia ihmissuhteita. Monet nuoret aikuiset kokeilevat tässä iässä erilaisia romanttisen suhteen muotoja, kuten tapailua ja satunnaisia

seksisuhteita. Nämä erilaiset suhteet auttavat hahmottamaan omaa identiteettiään. (Claxton & van Dulmen 2013, 139.) Tässä työssä nuorella naisella tarkoitetaan 20-30 vuotiasta henkilöä.

2.2 Irtosuhteet

Irtosuhteisiin lukeutuu satunnaiset seksisuhteet, yhden yön suhteet ja kavereiden väliset seksisuhteet. Englanniksi termi ”hook up” on yksi yleisimmistä termeistä kuvaamaan ilman sitoutumista tapahtuvaa seksuaalista kanssakäymistä. Toinen yleinen termi on ”friends with benefits”, joka tarkoittaa seksuaalista kanssakäymistä ystävien välillä, jotka eivät määrittele suhdettaan romanttiseksi. ”One night stand” eli yhden yön kestävä seksuaalinen kanssakäyminen, jossa seksin harrastaminen tapahtuu vain yhden kerran ja yleensä tuntemattoman tai juuri tavatun ihmisen kanssa. Naiset toivoivat miehiä enemmän irtosuhteen muodostuvan romanttiseksi suhteeksi. (Claxton & van Dulmen 2013, 138-140, 144.) Irtosuhteen määritelmä kuitenkin vaihtelee eri tutkimuksien välillä. Seksuaalinen kanssakäyminen parisuhteen ulkopuolella mielletään yleisesti irtosuhteeksi. Irtosuhteet ovat yleisiä nuorilla aikuisilla länsimaissa. (Reissing & Wentland 2011, 75-76.)

Seksuaalinen kanssakäyminen ilman parisuhdetta mielletään riskialttiiksi, mutta nuorten aikuisten keskuudessa se mielletään yleisesti hyväksyttäväksi ja yleensä siitä seuraa positiivisia tunnereaktiota (Collibee & Furman 2016, 71). Nuoret aikuiset kokevat enemmän positiivisia kuin negatiivisia tunteita irtosuhteita kohtaan (de Jong, Adams & Reis 2018, 533). Tästä huolimatta naiset tuntevat miehiä enemmän negatiivisia tunteita irtosuhteiden jälkeen, kuten katumusta, hämmennystä, kiusallisuuden tunnetta ja pettymystä (Owen & Fincham 2011, 324).

Tässä työssä määrittelemme irtosuhteen lyhyeksi suhteeksi, joka ei ole kuitenkaan edennyt parisuhteeseen. Tähän kuuluvat kaikki eri irtosuhteiden muodot kuten esimerkiksi yhden yön suhteet ja kavereiden väliset seksuaaliset kanssakäymiset. Parisuhteeseen sitoutumista ei ole siis tapahtunut. Pyrimme

tarkastelemaan irtosuhteita neutraalista näkökannasta riippumatta seksuaalisesta suuntautumisesta.

Sitoutumiselle ei ole olemassa tarkkaa määritelmää, koska se on monimuotoinen ilmiö. Sitoutuminen voi olla joko vapaaehtoista, omistautuvaa, rakenteellista, institutionaalista tai rajoittavaa. Sitoutumisen syyt ovat aina henkilökohtaisia ja niitä on tärkeä huomioida parisuhteessa. Parisuhde on saavutettavissa molemminpuolisella sitoutumisella. (Kähkönen 2010, 77,79.) Parisuhde on kahden ihmisen välinen ihmissuhde, mihin yleisesti kuuluu yhteisien päätöksien teko, arkipäiväisten ja intiimien aiheiden jako toiselle sekä seksuaalinen vuorovaikutus. (Riihonen, Oulasmaa & Laru n.d.)

Väestöliitolle tehdyssä perhebarometrissa käy ilmi, että nykyisin parisuhteessa eletään pitkään kaksin ennen lasten saannin suunnittelua. Lastensaannin suunnittelun ajankohta on pitkälti yhteydessä siihen, minkä ikäisenä parisuhteita muodostetaan. Yleensä vanhemmilla on jonkinlainen parisuhde lapsen syntyessä. Lastenhankintaa parisuhteessa suunnitellaan puhumalla siitä, mutta useasti parisuhteet ehtivät loppua ennen kuin lastenhankintaa on ehditty edes miettiä. (Rotkirch, Tammisalo, Miettinen & Berg 2017.)

Tässä tutkimuksessa sitoutumisella tarkoitamme kahta henkilöä, jotka päättäneet jakaa arkensa ja elämänsä yhdessä. Emme rajaa opinnäytetyössämme tarkasteltavia irtosuhteita pelkästään heterosuhteisiin.

2.3 Seksuaalisuus

Seksuaalisuus on olennainen osa ihmisen elämänlaatua, hyvinvointia ja terveyttä. Se on jokaisen ihmisen perusoikeus ja erottamaton osa ihmisyyttä. Seksuaalisuus kulkee mukana ihmisen elämässä koko elämän ajan. Seksuaalisuus on ihmisen perustarve, joka sisältää erilaisia fyysisiä ja henkisiä аспекteja kuten yhteenkuuluvuuden, aistillisuuden, turvallisuuden tunteen ja fyysisen tyydytyksen. Kokonaisvaltaisesti ihmisen terveyteen ja hyvinvointiin kuuluvat edellä mainitut perustarpeet (Ryttläinen & Valkama 2010, 11.)

Seksuaalisuus liitetään usein fyysisiin sukupuoliominaisuuksiin ja siihen liitetään myös sukupuolikäyttäytyminen sekä loppuvaiheessa yhdyntä. Ihmiset tuovat seksuaalisuutta esille puheessaan, arvoissaan, tunteissaan sekä ei-eroottisessa toiminnassa. Ihmisen seksuaalisuus voi ilmetä monella tavalla kuten henkilökohtaisina ajatuksina, omana kokemuksena sukupuolesta tai kahden ihmisen välisenä intiiminä kokemuksena. (Virtanen 2002, 21-22.)

Seksuaalisuutta kohtaan on olemassa kuitenkin vääriä uskomuksia, seksimyyttejä ja tabuja. Sellaisissa maissa tai kulttuureissa, jossa seksuaalisuuteen liittyvistä asioista keskustellaan avoimesti ja hyväksyttävästi on vähemmän seksuaalisuuteen liittyviä tabuja. (Väestöliiton seksuaaliterveyspoliittinen ohjelma 2006.)

Seksuaaliterveys tarkoittaa hyvinvoinnin tilaa, johon liittyy fyysiset, henkiset ja sosiaaliset näkökulmat. Seksuaaliterveys pääasiallisesti sisältää lähestymistavan ihmisen seksuaalisuuteen, joka on tuomitsematon ja kunnioittava. Se luo pohjaa seksuaalisiin suhteisiin ja luo mahdollisuuden tyydyttäviin ja turvallisiin seksikokemuksiin ilman painostusta ja syrjintää. (Klemetti & Raussi-Lehto 2016.)

Hyvä seksuaaliterveys ylläpitää ihmisten seksuaalioikeuksia, joihin lukeutuu kunnioitus toista kohtaan ja sekä oikeuksista kiinni pitäminen. Hyvään seksuaaliterveyteen kuuluu seksuaalikasvatus, seksuaalisen kehityksen suojaaminen sekä tuki sukupuoliselle kypsymiselle. (Klemetti & Raussi-Lehto 2016.) Avoin ja suvaitsevainen suhtautuminen on vaikuttaneet positiivisesti seksuaaliterveyteen. Suomalaiset edustavat avointa ja terveyttä edistävää suhtautumiskulttuuria seksuaaliterveyttä kohtaan. (Väestöliiton seksuaaliterveyspoliittinen ohjelma 2006.)

2.4 Ehkäisy

Ehkäisyllä tässä opinnäytetyössä tarkoitetaan raskauden ja sukupuolitautilien ehkäisyä. Raskauden ehkäisyssä estetään hedelmöitys tai hedelmöittyneen munasolun kiinnittyminen kohtuun tai varhainen keskenmeno lääkehoidon avulla (Lääketieteentermit 2019). Ehkäisymenetelmiä on monia ja ne voidaan jakaa esimerkiksi mekaaniseen ehkäisyyn ja hormonaaliseen ehkäisyyn (Botha & Ryttyläinen-Korhonen 2016, 48-49). Tavallisimpia ehkäisymuotoja ovat ehkäisypillerit ja kondomin käyttö erityisesti nuorilla (Klemetti & Raussi-Lehto 2016).

Korkeakouluopiskelijoista naisista noin puolet käytti pääsääntöisenä ehkäisymenetelmänä ehkäisypillereitä. Kondomia käytti 36% prosenttia naisopiskelijoista. (Klemetti & Raussi-Lehto 2016.) Haavio-Mannila ym. tutkimuksen mukaan 18-29 vuotiaista, jotka olivat seksuaalisesti aktiivisia noin 15% ilmoittivat, etteivät käytä mitään ehkäisyä. Noin puolet kertoivat käyttävänsä kondomia ja se oli yleisempää 18-19 vuotiaiden keskuudessa. Kondomin käyttö on yleisempää irtosuhteissa kuin vakituudessa parisuhteessa. Tutkimuksen mukaan yksi kolmasosa käytti kondomia irtosuhteiden aikana. Kondomin käyttämättömyydelle on monia eri syitä, kuten päihteiden käyttö ennen seksin harrastamista. (Haavio-Mannila ym. 2007, 301-303.)

2.5 Hedelmällisyys ja tahaton lapsettomuus

Hedelmällisyydellä tarkoitetaan kykyä saada jälkeläisiä eli lisääntymiskykyä. Tahattomaksi lapsettomuudeksi sanotaan sitä, kun raskautta on yritetty yli vuoden ajan ilman tuloksia ja pariskunta on ollut sukupuoliyhdyntänsä ilman raskaudenehkäisyä. (Lääketieteen termit 2019.)

Naisen hedelmällisyys alkaa laskea ikääntyessä. Hedelmällisyys laskee ensin vähitellen ja kiihtyy lähestyttäessä kolmeakymmentä ikävuotta. Noin 32-vuotiaana hedelmällisyys alkaa laskea jo merkittävämmiin. Viime aikoina tehdyt tutkimukset ovat antaneet lisää tietoa liittyen hedelmättömyyden hoitoon. (Huttunen, Kunttu, Vilksa & Virtala 2011, 109.)

Ensisynnyttäjien keski-ikä on nousussa ja Suomessa lapsettomuus on tilastoissa yksi maailman korkeimmista. Kuitenkin suomalaiset ovat tietoisia omasta hedelmällisyyden laskustaan eritoten naiset ovat tutkimuksen mukaan kiinnittäneet tähän huomiota. (Väestöliitto - Hedelmällisyys haltuun n.d.)

Lapsettomuusongelmien lisääntymiselle yhtenä merkittävänä syynä on todettu olevan se, että lastenhankinta on siirtynyt myöhemmälle iälle (Väestöliitto 2006). Suomalaisen tutkimuksen mukaan yliopisto opiskelijat, jotka olivat alle 35 vuotiaita olivat ajatelleet saada ensimmäisen lapsen 35-vuotiaana tai sen jälkeen. Naisopiskelijoista moni toivoi saavansa lapsen alle 30-vuotiaana, vaikkakin monet ovat miettineet siirtävänsä vanhemmuutta myöhemmälle iälle, jolloin hedelmällisyys on jo alkanut laskea. Moni opiskelijoista toivoi valmistuvansa opinnoistaan ennen ensimmäisten lapsien saantia. Muita syitä lastensaannin viivästyttämiseen oli se, ettei nykyinen parisuhde ollut tarpeeksi vakava ja naisopiskelijoilla se, etteivät he tunteneet olevansa valmiita äidiksi. (Huttunen, Kunttu, Vilska & Virtala 2011, 111-114.)

Syitä nuorten aikuisten lapsettomuudelle on tarkasteltu Miettisen (2015) tekemässä perhebarometrissa. Yksi tärkeimmistä syistä lapsettomuudelle on se, ettei sopivaa kumppania ole löytynyt. Miehet sanoivat tutkimuksessa tämän tärkeimmäksi syyksi siirtää lasten hankintaa tai luopua ajatuksesta kokonaan. Muita syitä lapsettomuudelle ja lasten hankinnan siirrolle on fysiologiset muutokset, halu tehdä kiinnostavia asioita nuorena iässä, taloudellinen tilanne ja opintojen keskeneräisyys. (Miettinen 2015.) Yliopisto-opiskelijoille tehdyn tutkimuksen (Huttunen ym. 2011, 104.) mukaan tietoisuus iän aiheuttamasta hedelmällisyyden laskusta oli vähäistä. Opiskelijat yliarvioivat mahdollisuudet saada lapsia vanhemmalla iällä.

3 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITTEET JA TEHTÄVÄT

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää haastattelun avulla nuorten naisten näkemyksiä irtosuhteista ja sitoutumisesta sekä siitä, miten nämä asiat ilmenevät haastateltavien omassa elämässä. Tarkoituksena on myös käydä läpi lastensaantiin liittyviä ajatuksia ja toiveita.

Tavoitteenamme on tuottaa tietoa nuorten naisten irtosuhteista ja irtosuhteisiin liittyvästä seksuaaliterveydestä, kuten parisuhteeseen sitoutumisesta, tahattomasta lapsettomuudesta sekä ehkäisyn käytöstä.

Tehtävänäimme on vastata seuraaviin kysymyksiin:

1. Millaisia ovat nuorten naisten irtosuhteet?
2. Millaisia lastensaantiin liittyviä ajatuksia nuorilla naisilla on?

4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

4.1 Laadullinen tutkimus

Laadullisessa tutkimuksessa on tavoitteena saada mahdollisimman monipuolisia kuvauksia tutkittavasta aiheesta. Tutkittavien avulla saatu tieto on sidoksissa kulttuuriin ja yhteisöön, johon tutkittavat henkilöt kuuluvat. (Kylmä & Juvakka 2007, 79.) Laadullisella tutkimuksella tutkitaan siis elämismaailmaa useista näkökulmista. Mitä enemmän tiettyä ilmiötä tutkitaan, sitä enemmän saadaan näkökulmia ja syy-seuraussuhteita. Aineistonkeruumenetelminä toimii laadullisessa tutkimuksessa esimerkiksi haastattelu ja havainnointi. Laadulliselle tutkimukselle on olennaista sen hypoteesittomuus eli ennakko-oletuksia ei tehdä tai niitä todenneta tuloksilla, vaan tulosten pohjalta keksitään uusia hypoteeseja aiheesta. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006, 5-7.)

Haastattelu on menetelmänä soveltuva, koska halusimme saada tietoa siitä mitä haastateltava ajattelee irtosuhteista ja sen tuomista kokemuksista. Toivoimme haastattelun tuottavan avointa keskustelua ja ihmisläheistä näkökulmaa tutkittavasta aiheesta. Haastattelun etuna on sen joustavuus, sillä haastattelutilanteissa on helppo oikaista väärinkäsityksiä, selventää sanamuotoja ja käydä keskustelua haastateltavan kanssa. Tällaista mahdollisuutta ei olisi ollut esimerkiksi kyselyä tehdessä. Haastattelussa on tärkeää saada haastateltavalta mahdollisimman paljon tietoa, joten on hyvä antaa haastateltavalle kysymykset etukäteen. (Sarajärvi & Tuomi 2018.) Haastattelijan on oltava tutkimuksen aikana objektiivinen ja uskollinen perustehtäville ja tutkimuskysymyksille, ettei haastattelutilanne mene sivuraiteille haitaten tutkimuksen tuloksia. (Kylmä & Juvakka 2007, 78.)

Teemahaastattelussa käydään läpi ennalta suunniteltuja teemoja keskustelun muodossa. Kaikkien haastateltavien kanssa ei välttämättä keskustella kaikista teemoista samalla skaalalla. Haastateltavat vastaavat kuitenkin kaikkiin teemoihin. Teemahaastattelua varten tutkittavaksi henkilöiksi tulee valita sellaisia henkilöitä, joiden tutkija arvelee parhaiten saavan aineistoa aiheesta. Haastattelumuotona teemahaastattelu on sopiva, silloin kun halutaan tietoa vähemmän tunnetusta ilmiöstä. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006, 55-

57.) Tämä opinnäytetyö toteutettiin teemahaastattelun keinoin ja haastattelut tehtiin yksilöhaastatteluina.

4.2 Aineiston keruu

Haastattelimme tutkimusta varten neljää 20-30 vuotiasta naispuolista henkilöä. Haimme alun perin haastateltavia henkilöitä 3-5 kappaletta. Tutkittavan aiheen arkuuden vuoksi pohdimme edellä mainitun lukumäärän olevan saavutettavissa. Tutkimukseen osallistuva henkilö sai olla joko parisuhteessa tai yksin elävä. Haastateltavan seksuaalisella suuntautumisella ei ollut merkitystä haastattelujen kannalta. Ikäraja haastatteluille oli 20-30 vuotta johtuen tutkittavasta aiheesta. Tiedonkeruumenetelmänä opinnäytetyössä käytimme yksilöteemahaastattelua. Kaikilla haastateltavilla oli kokemusta irtosuhteista ja osalla oli kokemusta pidempikestoisista parisuhteista.

Tutkimuslupaa anoimme Tampereen ammattikorkeakoulun sairaanhoitajakoulutuksen koulutuspäälliköltä. Ensimmäiset haastateltavat ilmoittautuivat vapaaehtoisesti haastatteluihin. Henkilöt, jotka olivat ilmaisseet kiinnostuksensa osallistumiseen, kertoivat muista henkilöistä, joilla voisi olla tietoa aiheesta. Kysyimme myös näitä henkilöitä mukaan haastatteluun ja he suostuivat vapaaehtoisesti jakamaan kokemuksiaan. Haastateltavien etsinnässä on käytetty lumipallo-otantaa, eli yksi haastateltavista on johdattanut työn tekijät toisen haastateltavan pariin (Tuomi & Sarajärvi 2018). Lähetimme kaikille haastateltaville saatekirjeen (liite 1) ja keräsimme jokaiselta osallistujalta haastatteluun osallistumiseen tarvittavan suostumuslomakkeen (liite 2). Haastattelutilanteissa oli paikalla molemmat opinnäytetyön tekijät.

Haastattelut toteutettiin yksilöhaastatteluina, jossa oli käytössä teemahaastattelu keinona. Haastattelut etenivät ennalta suunniteltujen teemojen kautta, jossa mahdollistettiin haastateltavan ja haastattelijan välinen vapaa keskustelu aiheesta (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006, 55.) Teemoina haastatteluissa oli seuraavat kolme: kokemuksia irtosuhteista ja vaikeuttaako se sitoutumista parisuhteeseen, lisääntymisterveyden merkitys nuoren naisen tämän hetkisessä elämässä sekä seksuaaliterveydestä huolehtiminen irt- ja

parisuhteissa. Käytimme haastatteluiden apuna tekemäämme haastattelurunkoa (liite 3).

Tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa tietoa nuorten naisten irtosuhteista ja irtosuhteisiin liittyvästä seksuaaliterveydestä, kuten parisuhteeseen sitoutumisesta, tahattomasta lapsettomuudesta sekä ehkäisyn käytöstä. Haastattelut toteutimme yksilöhaastatteluina, sillä tutkittava aihe on hyvin yksityinen ja arka aihe haastateltavalle henkilölle. Yksilöhaastattelulla pystyimme luomaan yksityisen ilmapiirin, jossa oli turvallista jakaa aiheeseen liittyviä kokemuksia ja ajatuksia. Haastatteluiden yleinen ilmapiiri oli myönteinen. Haastateltavat olivat positiivisella asenteella kertomassa omista kokemuksistaan liittyen haastatteluiden teemoihin. Turvallisella ympäristöllä mahdollistimme syvälliset ja kattavat haastattelut. Huomioimme haastatteluiden aikana haastateltavan ilmeet, eleet ja tunnetilat. Haastatteluiden jälkeen kysyimme kaikilta haastateltavilta heidän tunnelmiensa haastattelusta, ja siitä oliko vaikea puhua kyseisistä teemoista. Kaikkien haastateltavien mielestä kyseisistä teemoista oli helppo puhua ja tunnelma oli haastattelun jälkeen hyvä ja myönteinen.

Haastatteluita pidettiin yhteensä neljä kappaletta. Kaikissa haastatteluissa oli mukana molemmat tutkimuksen tekijät. Haastattelut pidettiin yksityisissä ja rauhallisissa tiloissa. Yksi haastatteluista pidettiin videopuheluna käyttäen Skype videopuhelu sovellusta. Ulkopuoliset äänet tai muut ulkopuoliset tekijät eivät häirinneet haastatteluja. Kaikki haastattelut nauhoitettiin litterointia ja analyysia varten. Kerroimme ennen haastattelua nauhoittavamme haastattelut. Litterointi pyrittiin tekemään muutaman päivän sisällä haastattelun pitämisestä. Yhden haastattelun litterointiin kului keskimäärin kaksi tuntia. Litteroimme haastattelut sanasta sanaan. Osassa kohtaa haasteita tuotti epäselvä puhe, muuten suurin osa aineistosta oli helposti litteroitavissa.

4.3 Aineistolähtöinen sisällönanalyysi

Aineiston analyysimenetelmänä käytimme aineistolähtöistä sisällönanalyysiä. Kun aineisto on kerätty ja litteroitu teksti muotoon täytyy se analysoida, jotta saadaan tutkimukselle tulokset näkyviin. Aineistolähtöinen sisällönanalyysi toteutetaan purkamalla aineisto osiin ja sisällöllisesti samankaltaiset osat aineistosta yhdistetään. Yhdistetyt aineistot tiivistetään kokonaisuudeksi, joka vastaa tutkimuksen tarkoitukseen ja tutkimuskysymykseen. (Kylmä & Juvakka 2007, 112- 113.)

Aineistolähtöinen sisällönanalyysi koostuu kolmesta vaiheesta. Ensin aineisto eli tässä opinnäytetyössä haastatteluaineisto litteroitiin eli kirjoitettiin auki haastattelut sanasta sanaan. Tämän jälkeen kerätystä aineistosta pelkistettiin eli redusoitiin epäolennaiset asiat pois. Pelkistäminen tapahtui siten, että auki kirjoitetusta aineistosta etsittiin tutkimuskysymyksiä kuvaavia ilmaisuja, kuten taulukossa 1 sivulla 16 on kuvattu. Pelkistämisen jälkeen tehtiin aineiston ryhmittely eli klusterointi. Taulukossa 2 sivulla 18 on esimerkkejä klusteroinnin tekemisestä. Pelkistetyt alkuperäisilmaisut käytiin läpi tarkasti ja näistä ilmauksista ja aineistosta etsittiin samankaltaisuuksia ja erilaisuuksia. Samaa ilmiötä kuvaavat ilmaukset luokiteltiin saman luokan alle. Luokittelussa aineisto tiivistyy entisestään ja aineisto voidaan sisällyttää yleisempiin käsitteisiin. Viimeiseksi tehtiin käsitteellistäminen eli abstrahointi, jossa olennaisen tiedon ja valitun tiedon pohjalta etsittiin mahdollisia teoreettisia käsitteitä. Käsitteitä yhdistelemällä saatiin vastaus tutkimuskysymykseen. (Tuomi & Sarajarvi 2018.) Opinnäytetyön tuloksina syntyneet käsitteet ovat näkyvillä kuviossa 2 sivulla 20.

TAULUKKO 1. Esimerkkejä aineiston pelkistämisestä

Alkuperäisilmaisut	Pelkistetyt ilmaukset
<i>"Ja niinkun uusia kokemuksia" (mitä haet irtosuhteilta?)</i>	Irtosuhteista haettu uusia kokemuksia
<i>"Iha hauskaa ajanvietettä"</i>	Irtosuhteet olleet hauskaa ajanvietettä
<i>"Yhen illan jutut... nii se just et sit ku ne on</i>	Lyhyet suhteet koettu turhauttaviksi

<i>välillä tuntunu kuitenkin turhauttavilta”</i>	
<i>”Onha ne nyt välillä vähän turhauttavia, kun ne ovat vaa niiku irtosuhteita, kun varsinkin jos tietää jo et noni et tää on vaa tämmöne et ei tää tuu johtamaan mihinkä”</i>	Ajatukset irtosuhteista olleet turhauttavia, koska jo alussa ajatus, ettei suhde tule johtamaan mihinkään
<i>”Siin pitäs olla sellanen luotto, jotta siinä on parempi kokemus”</i>	Parempia kokemuksia kun on ollut luotto toiseen
<i>”hyviä kokemuksia et ei oo jääny mitään traumoja niistä”</i>	Irtosuhteista ei ole jäänyt traumoja
<i>”26v olisi semmonen ihanne ikä, niinku tulla ekaa kertaa äidiksi”</i>	Ihanne ikä lapsien saannille olisi 26v
<i>”Varmaan tos 30-35v (Milloin olisi hyvä saada lapsia?)</i>	30-35v hyvä ikä saada lapsia
<i>”Yleensä mä haen vaan läheisyyttä” (Kysyttäessä mitä haet irtosuhteilta?)</i>	Irtosuhteista haettu läheisyyttä
<i>”Täytyy olla niinkun vakaat tulot”</i>	Vakaa talous ennen lapsia
<i>”Haluun et mul on vakaa työ” (Milloin olisi hyvä saada lapsia?)</i>	Ennen lastensaantia oltava vakaa työ

<p><i>”Vaikuttaa siihen et mitä on ite pohtinut et, milloin olis hyvä saada lapsia, koska onhan se nyt fakta et mitä nuorempi on nii sitä hedelmällisempi on”</i></p>	<p>Tietoisuus hedelmällisyyden laskusta iän myötä</p>
<p><i>”Jos on jo vanhempi ja tapaa jonkun ni ehkä siin on vähän semmonen kiirekkin jos halua niitä lapsia ni tulee sellane paine vähän et ’noniin tehdääs nyt”</i></p>	<p>län aiheuttama paine lastensaannin ajankohtaan</p>

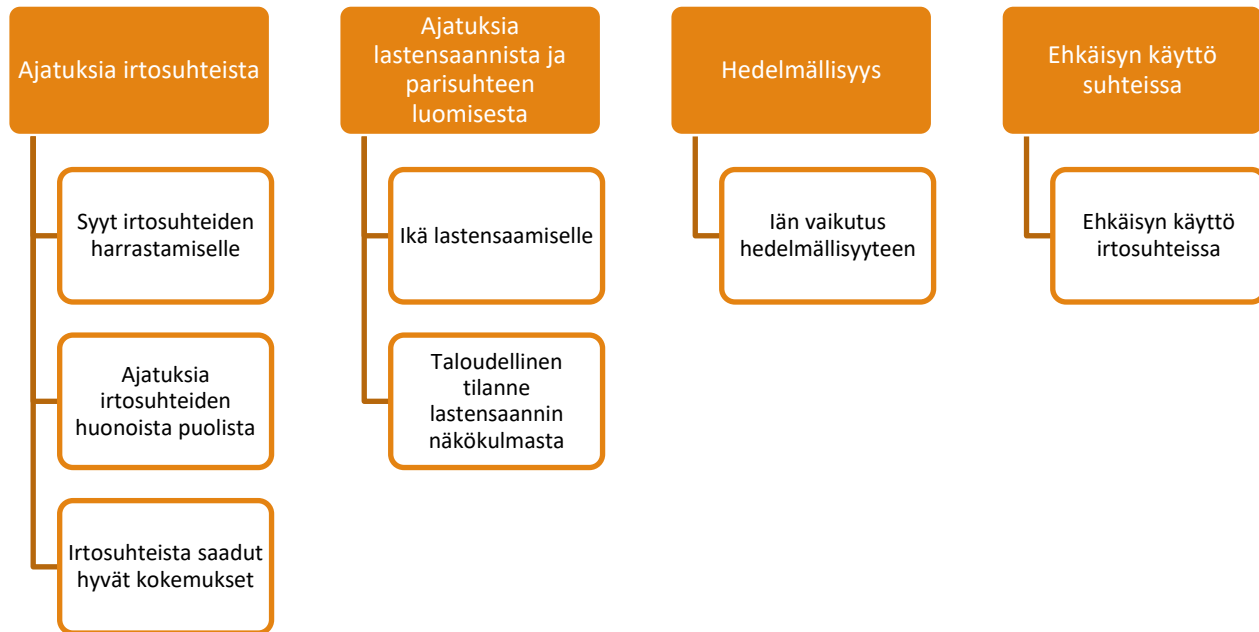
TAULUKKO 2. Esimerkkejä klusteroinnista eli ryhmittelystä.

Pelkistetyt ilmaisut	Alaluokat
<p>Irtosuhteista haettu uusia kokemuksia</p> <p>Irtosuhteet olleet hauskaa ajanvietettä</p>	<p>Syyt irtosuhteiden harrastamiselle</p>
<p>Lyhyet suhteet koettu turhauttaviksi</p> <p>Ajatukset irtosuhteista olleet turhauttavia, koska jo alussa ajatus, ettei suhde tule johtamaan mihinkään</p>	<p>Ajatuksia irtosuhteiden huonoista puolista</p>
<p>Parempia kokemuksia kun on ollut luottoa toiseen</p> <p>Irtosuhteista ei ole jäänyt traumoja</p>	<p>Irtosuhteista saadut hyvät kokemukset</p>
<p>Ihanneikä lapsien saannille olisi 26 vuotta</p>	

30-35v olisi hyvä ikä saada lapsia	Ikä lastensaamiselle
<p>Vakaa talous ennen lapsia</p> <p>Ennen lastensaantia oltava vakaa työ</p>	<p>Taloudellinen tilanne lastensaannin näkökulmasta</p>
<p>Tietoisuus hedelmällisyyden laskusta iän myötä</p> <p>Iän aiheuttama paine lasten saannin ajankohtaan</p>	<p>Iän vaikutus hedelmällisyyteen</p>
<p>Oma tietoisuus siitä, ettei huolehdi ehkäisystä irtosuhteissa</p> <p>Ei käytä kondomia irtosuhteissa</p>	<p>Ehkäisyn käyttö irtosuhteissa</p>

Tässä työssä käsitteellistäminen johti seuraaviin aihealueisiin, joita alla oleva kuvio 2 esittää. Opinnäytetyön tulokset osiossa käsittelemme näitä aihealueita tarkemmin.

KUVIO 2. Aineiston käsitteellistäminen

5 TUTKIMUKSEN TULOKSET

5.1 Ajatuksia irtosuhteista

Haastatteluissa tuli esille monia eri näkökulmia irtosuhteisiin ja niiden mukana tuomiin tunteisiin. Kävimme haastatteluissa läpi irtosuhteiden hyviä ja huonoja puolia, syitä siihen miksi irtosuhteita on harrastettu sekä irtosuhteen päättymiseen johtaneita syitä.

Osa haastateltavista koki irtosuhteet haastaviksi ja osa taas helpommiksi kuin esimerkiksi parisuhteessa olemisen. Eräs haastateltavista kertoi, että irtosuhteista saadut kokemukset riippuivat paljolti siitä, millaisten ihmisten kanssa on ollut irtosuhteessa.

Haastateltavat kertoivat erilaisia tuntemuksia ja ajatuksia siitä, mitä olivat kokeneet irtosuhteen aikana. Nämä kokemukset jakautuivat vahvasti hyviin ja huonoihin puoliin. Kokemukset olivat olleet parempia silloin, kun haastateltavalla oli ollut luotto suhteen toiseen osapuoleen sekä silloin, kun irtosuhteessa olo oli tuntunut varmalta ja tasapainoiselta.

”Positiivisia juttuja on ollut ne tota kun molemmat on ollu sillai hengessä mukana eikä oo ollu mitään paineita”

”Huonoja kokemuksia kun ei ne oo mihinkään johtanu”

”Ei mulla sillai oo mitään paha sanottavaa oo kyllä mistään irtosuhteista, mutta sit taas mä vähä pohdin sitä et onha ne nyt välillä vähän turhauttavia”

Irtosuhteet olivat erään haastateltavan mielestä tuntuneet turhauttavilta. Turhautumista oli koettu myös silloin, kun haastateltava on ajatellut, ettei suhde tule johtamaan mihinkään. Eräs haastateltava kertoi kokevansa irtosuhteiden luovan paineita, koska halusi suhteen onnistuvan niin, että siitä muodostuisi parisuhde.

Haastatteluissa käytiin läpi sitä, mitä irtosuhteilta on haettu ja mitä niistä on haluttu. Osa haastateltavista kertoi hakevansa irtosuhteesta uusia kokemuksia sekä läheisyyttä. Irtosuhteita kuvailtiin myös hauskaksi ajanvietteeksi. Haastatteluista kävi ilmi, että seksin harrastaminen kuului osaksi irtosuhteita. Eräs haastateltavista kertoi, että joskus irtosuhteen pääsyy onkin seksin harrastaminen ja tämän vuoksi pidempää suhdetta ei ole syntynyt. Yksi motiivi irtosuhteiden harrastamiselle oli se, että niistä voisi syntyä jokin pidempiaikainen parisuhde.

”Yleensä mä haen läheisyyttä ja niinkun uusia kokemuksia. En mä aina halua et ne johtaa mihinkään”

”Osa on ollu ihan siis tietoisesti sitä, että on vaan vaikka halunnu seksiä”

Kysyimme haastatteluissa myös sitä, miksi irtosuhteet ovat päättyneet ja miksi niistä ole muodostunut pidempiaikaista parisuhdetta. Näitä syitä oli monenlaisia. Eräs haastateltava kertoi irtosuhteen kaatuneen siihen, että molemmilla oli eriävät mielipiteet lasten hankinnasta. Yksi usein mainittava syy irtosuhteen päättymiselle oli panostuksen puute ja yhteisten mielenkiinnonkohteiden puuttuminen. Yksi haastateltavista kertoi kokevansa elämäntyyliinsä olevan hyvin itsenäinen, ja tämän vuoksi parisuhteen muodostaminen on ollut vaikeaa. Esille tuli myös, että irtosuhteiden jälkeen suhtautuminen parisuhdetta kohtaan on ollut huonompaa.

”Monesti miehet ”ghostaa” eli vain häviää kartalta, se on ollu suurin syy. Toinen syy on ollut varmaa vaa se ettei oo kohdannu niiku tämmöset tulevaisuuden ajatukset”

”Seksi on kivaa, mutta niinku että ei muuten sitten vaikka oo mitään yhteisiä mielenkiinnon kohteita tai on vaikka tosi erilaiset elämäntavat ja tyyliit”

”Ehkä se sit on vaa joteki siitä kuitenkin et sit se ei oo ollu ”se oikea” tyyppi kuitenkaa”

5.2 Ajatuksia lastensaannista ja parisuhteen luomisesta

Kävimme haastatteluissa läpi erilaisia ajatuksia lasten hankintaan liittyvistä toiveista ja suunnitelmista sekä sitä, millainen on hyvä parisuhde ja millaisia asioita parisuhteelta on toivottu. Monella haastateltavalla oli mielessä jokin ikä, milloin toivoi saavansa lapsia. Suurin osa haastateltavista toivoi, että saisi ensimmäisen lapsen alle 30 vuotiaana. Monella oli myös mielessä se, millainen taloudellisen tilanteen pitäisi olla silloin, kun lapsia aletaan suunnittelemaan. Monessa haastattelussa tulikin esiin, että ennen lastensaantia tulee olla vakaa taloudellinen tilanne. Tähän kuuluivat muun muassa vakaa työ sekä vakaat tulot.

"Yleisellä tasolla mä aattelen ettei ehkä oo mitään semmosta mikä olis yleispätevä milloin ihmisten pitäis hankkia lapsia"

"26v olisi semmonen ihanne ikä, niinku tulla ekaa kertaa äidiksi ja sit niinku sen puitteessa alle 30 vuotiaana olisi jo 2 lasta"

"En halua lapsia ainakaan opiskelun aikana ja sitten täytyy olla vakaat tulot"

"Haluan et mul on vakaa työ, vakaat tulot ja vakaa parisuhde"

Monella oli myös kriteereitä siitä, millainen parisuhteen tulisi olla ennen lastensaantia. Eräs haastateltavista oli sitä mieltä, että haluaa olla naimisissa ennen lastensaantia. Haastatteluissa kerrottiin myös, että parisuhteen on oltava vakaalla pohjalla ennen kuin lapsia aletaan hankkimaan. Parisuhteen aikana haastateltavat olivat keskustelleet kumppaninsa kanssa lastensaannin ajankohdasta sekä lasten määrästä. Eräs haastateltava kertoi, että parisuhteessa on keskusteltu yhteisymmärryksessä lastensaantiin liittyvistä asioista.

Haastateltavat kertoivat, että tapailuvaiheessa ja irtosuhteiden aikana oli keskusteltu lastensaannista. Aiheesta oli puhuttu lähinnä yleisellä tasolla ja kartoitettu sitä, haluaako molemmat osapuolet lapsia ja milloin olisi oikea aika lastensaannille.

”On yleisesti puhuttu lapsista ja lisääntymisestä”

”Lähinnä on kartotettu sillai tilannetta, että haluuks kumpikaan lapsia”

”Ollu semmonen tieto et ollaaks sillai samalla tasolla sen suhteen, että mitä me halutaan lapsista”

Haastatteluissa kävi myös ilmi, miksi lastensaanti ei ole vielä ajankohtainen asia tai miksi se on siirtynyt myöhemmälle iälle. Yksi näistä syistä oli osittain se, ettei kumppania ole löytynyt. Monessa haastattelussa kerrottiin, että lastensaanti ei sovi nykyiseen elämäntilanteeseen kuten esimerkiksi opiskeluun. Opiskelun koettiin vievän paljon aikaa ja se olisi lapsen kanssa haastavaa. Eräs haastateltavista kertoi, että haluaa hankkia elämäkokemuksia ennen kuin alkaa suunnittelemaan lastensaantia.

5.3 Hedelmällisyys

Eräs haastateltavista ei kokenut, että hedelmällisyyden lasku huolestuttaisi tulevaisuudessa. Toinen haastateltava kertoi taas kokevansa luovan itselleen paineita hedelmällisyyden laskusta. Moni haastateltava tiesi yleisellä tasolla, että ikä vaikuttaa hedelmällisyyteen ja näin ollen lasten saantiin. Yksi haastateltava arveli, että hedelmällisyyden laskuun vaikuttava ikä olisi 40.

”Eiks se oo tyylii kolmenkympin jälkeen ku se alkaa laskee?”

”Naisen hedelmällisyys alkaa laskea hiljalleen siinä 25 vuoden kohdalla ja reippaasti 30 vuoden kohdalla”

”Jos siinä vaiheessa mun ei ole mahdollista saada lapsia niin mulle sopii paljon paremmin se et mulla ei ole ikinä lapsia kuin se et mun pitää hankkia niitä nyt”

5.4 Ehkäisyn käyttö suhteissa

Kysyimme haastateltavilta ehkäisyn käytöstä parisuhteessa sekä irtosuhteiden aikana. Haastattelujen kautta kävi ilmi, että ehkäisyn käyttö oli hyvin erilaista parisuhteen ja irtosuhteen välillä.

Parisuhteessa ehkäisyn käytön koettiin olevan molempien osapuolten vastuulla. Yksi haastateltavista kertoi, että parisuhteessa ollessa raskauden ehkäisy on sukupuolitautilien ehkäisyä tärkeämpää. Myös eräs toinen haastateltava oli sitä mieltä, että parisuhteessa ehkäisyä käytetään nimenomaan raskauden ehkäisyyn. Parisuhteessa ehkäisymenetelmänä nousi esiin erityisesti hormonaalinen ehkäisy. Tähän syynä oli se, että parisuhteessa seksiä harrastetaan useammin. Eräs haastateltavista kertoi käyttäneensä hormonaalista ehkäisyä sekä irto- että parisuhteessa.

Irtosuhteiden aikana ehkäisyn käytössä oli eroja. Osassa haastatteluista kävi ilmi, ettei ehkäisystä ole huolehdittu irtosuhteiden aikana. Ehkäisyn käyttö oli myös vaihtelevaa. Eräs haastateltava kertoi, että on päättänyt spontaanisti tilanteen mukaan, käyttääkö ehkäisyä vai ei. Yksi haastateltavista koki tuntevansa irtosuhteen toisen osapuolen niin hyvin, ettei tämän vuoksi kokenut tarvetta ehkäisylle.

Yksi usein esille noussut ehkäisytapana oli kondomin käyttö. Tässäkin oli kuitenkin eroja. Yksi haastateltava kertoi, ettei käytä kondomia irtosuhteessa, kun taas toisessa haastattelussa haastateltava kertoi, että käyttää nimenomaan kondomia sukupuolitautilien ehkäisemiseksi.

”Jos nyt iha jonkun tuntemattoman kanssa harrastan seksiä niin sit on kyllä kondomi käytössä”

”En siis käytä kondomia vaikka pitäisi”

”Ehkäisy on siis lapsen takii ettei sais lapsia”

6 POHDINTA

6.1 Tulosten tarkastelu

Owen ym. (2011) tutkimuksen mukaan naiset sekä miehet kokivat irtosuhteet pääsääntöisesti positiiviseksi kokemukseksi. Miesten kokemukset olivat kuitenkin positiivisempia kuin naisten. 24,9% naisista koki sekä positiivisia että negatiivisia tunteita irtosuhteen jälkeen ja 26,4% koki pelkästään positiivisia tunteita. (Owen & Fincham 2011, 321-322.) Tutkimuksessamme haastateltavien tuntemukset vaihtelivat paljon positiivisten ja negatiivisten tunteiden välillä. Kaikilla haastateltavilla oli sekä positiivisia että negatiivisia tunteita irtosuhteita kohtaan. Negatiiviset tuntemukset liittyivät esimerkiksi siihen, kuinka irtosuhteet olivat päättyneet. Sellaiset irtosuhteet, jotka olivat päättyneet haastateltavan mielestä huonosti, koettiin negatiiviseksi. Yksi koetuista tunteista oli turhautuminen, jota koettiin varsinkin silloin, kun irtosuhteesta ei ollut muodostunut parisuhdetta. Sellaiset suhteet, joissa haastateltava tunsikin olonsa hyväksi ja varmaksi koettiin positiiviseksi.

Aiemman tutkimuksen mukaan naiset halusivat ensimmäisen lapsen keskimääräisesti 28 vuotiaana ja kaksi kolmasosaa halusi ensimmäisen lapsensa 25-29 vuotiaana. Suuri osa tutkimukseen osallistuneista korkeakouluopiskelijoista suunnitteli saavansa ensimmäisen lapsensa 35 vuotiaana tai sen jälkeen. Suurin osa halusi myös saada opiskelunsa päätökseen ennen ensimmäistä lastaan. (Huttunen ym. 2011, 113.) Tutkimuksemme mukaan puolet haastateltavistamme halusi ensimmäisen lapsen alle 30 vuotiaana. Lapsen saamiseen liittyi kuitenkin myös muita siihen vaikuttavia tekijöitä, kuten vakituinen työ sekä vakaat tulot. Kaikki haastatteluun osallistuneet mainitsivat, etteivät halua opiskella silloin, kun lastensaanti tulee ajankohtaiseksi. Myös oikean kumppanin löytäminen ja parisuhde vaikuttivat lasten saantiin ja sen suunnitteluun.

Huttunen ym. (2011) tutkimuksen mukaan korkeakouluopiskelijoista 94% halusi lapsia tulevaisuudessa. Naisopiskelijat olivat miesopiskelijoita enemmän tietoisia iän vaikutuksista hedelmällisyyteen. Kolmasosa naisista luuli hedelmällisyyden laskevan 45 ikävuodesta eteenpäin. (Huttunen, Kunttu, Vilksa

& Virtala 2011, 113-114.) Tässä tutkimuksessa kävi ilmi, että suurimmalla osa haastateltavista oli mielessä jonkinlainen käsitys siitä, milloin hedelmällisyys alkaa laskea. Melkein kaikki tutkimukseen osallistuvat olivat myös sitä mieltä, että haluavat lapsia tulevaisuudessa.

Haavio-Mannila ym. tutkimuksen mukaan 18-29 vuotiailla miehillä oli enemmän seksuaalisia suhteita kuin naisilla. Yleisin käytetty ehkäisykeino oli kondomi. Irto-suhteiden aikana kondomia käytettiin kuitenkin alle puolissa tapauksia. (Haavio-Mannila ym. 2007, 303.) Oman tutkimuksemme mukaan kondomin käyttö oli hyvin epäjohdonmukaista. Osa kertoi käyttävänsä kondomia hyvinkin johdonmukaisesti ja kertoi huolehtivansa ehkäisystä varsinkin irto-suhteiden aikana. Osa taas kertoi, ettei käytä kondomia irto-suhteessa laisinkaan tai käyttää sitä vain spontaanisti. Kondomin käytöllä haluttiin ehkäistä sukupuolitauteja sekä lastensaantia.

6.2 Eettisyys ja luotettavuus

Tutkimusetiikalla tarkoitetaan oikeiden toimintatapojen noudattamista, joihin sisältyy rehellisyys ja huolellisuus tutkimusta tehdessä, tulosten tallentamisessa ja esittämisessä. Tutkimus kuuluu hyvän tieteellisen käytännön mukaisesti suunnitella, toteuttaa ja raportoida yksityiskohtaisesti ja tieteelliseen tietoon pohjautuen. Tutkimuksessa tulee soveltaa eettisesti kestäviä tiedonhankinta-, arviointi- ja tutkimusmenetelmiä sekä tieteellisen tutkimuksen kriteerejä noudatetaan. (Sarajärvi & Tuomi 2018, 150-151.) Tätä tutkimusta tehdessä noudatettiin hyvää tieteellistä käytäntöä, jotta taattiin työn olevan eettisesti tehty.

Eettisyyden periaatteet on jaettu kolmeen eri kokonaisuuteen, joita ovat yksityisyys ja tietosuojat, itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen sekä vahingoittamisen välttäminen. Itsemääräämisoikeuteen sisältyy vapaaehtoisuuden periaate, joka tarkoittaa sitä, että haastateltava saa itse päättää osallistuuko hän tutkimukseen vai ei, sekä voi halutessaan olla vastaamatta kaikkiin haastattelun kysymyksiin. (Ranta & Kuula-Luumi 2017, 414.)

Haastateltaville annetaan tietoa tutkimuksesta selkeästi ja yksiselitteisesti, koska haastateltava on suostunut haastateltavaksi sen tiedon osalta, josta hänelle on kerrottu. Haastateltavalle tulee antaa seuraavat tiedot: tutkijan yhteystiedot, tutkimuksen aihe ja tavoite, haastattelun toteutus, osallistumisen vapaaehtoisuus, haastattelun luottamuksellisuus, haastattelutiedon käyttö tutkimuksessa sekä haastattelun jatkokäyttö. (Ranta & Kuula-Luumi 2017, 415.) Aiheemme on hyvin intiimi, varsinkin kun puhutaan yksilöiden seksuaaliterveydestä ja sukupuolielämästä. Näin ollen oli erityisen tärkeää, että haastateltavien anonymiteetti ja vapaaehtoisuus huomioidaan tutkimuksessa.

Vastuu työn eettisyydestä ja laadullisuudesta on työn tekijällä eli haastattelun tekevällä henkilöllä (Sarajärvi & Tuomi 2018, 149). Suunnitteluvaiheessa on hyvä miettiä mitä tunnistetietoja tarvitaan tutkimuksen toteuttamiseen. Tunnistetietoja ovat esimerkiksi haastateltavan nimi ja koulutus. Yksi haastattelun anonymisoinnin tekniikoista on muuttaminen. Muuttamisella tarkoitetaan sitä, että haastateltavaa koskeva tieto muutetaan. Näin voidaan tehdä esimerkiksi haastateltavan nimen kohdalla. (Ranta & Kuula-Luumi 2017, 418-419.)

Tässä opinnäytetyössä käytimme nimien kohdalla numerointia esimerkiksi haastateltava numero 1 on merkitty tunnuksella H1. Hyödynsimme tätä menetelmää dokumentoinnissa ja haastattelun analysointivaiheessa. Haastattelutilanteet toteutettiin yksityisessä tilassa, jotta haastattelutiedot eivät levinneet ulkopuolisille. Näin ollen myös haastattelujen purku tapahtui yksityisissä tiloissa haastattelujen tekijöiden toimesta. Haastattelujen pelkistykset ja ryhmittely on tehty yksityisessä tilassa ja tunnistetiedot on säilytetty erillään aineistosta. Nämä kaikki suojasivat haastateltavien anonymiteettia.

Luotettavuuden arviointiin ei ole yksiselitteistä ohjeistusta. Tutkimus arvioidaan kokonaisuutena ja tutkimuksen tekijän tulee ilmaista esimerkiksi tutkimuksen raportointi kohdassa, jossa tutkija on vastuussa uskottavasta selityksestä aineiston kokoamisesta ja analysoimisesta. Tutkija arvioi työn alussa onko tutkimus mahdollista tehdä eettisesti oikein ja työn lopussa pohtia toteutuiko eettisyys korkealaatuisesti. Luotettavuudelle on asetettu tietynlaisia kriteerejä kuten: uskottavuus ja vahvistettavuus. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 162-164.)

Uskottavuudella tarkoitetaan tutkimuksen ja tulosten uskottavuutta. Tutkimuksen tekijän on varmistettava, että tutkimuksen tulokset vastaavat tutkittavien henkilöiden käsitystä tutkittavasta aiheesta. Uskottavuutta voidaan vahvistaa keskustelemalla samaa aihetta tutkivien ihmisten kanssa tutkimuksen tuloksista ja prosessista. (Kylmä & Juvakka 2007, 128.) Hyödynsimme opinnäytetyöprosessin eri vaiheiden aikana muita samassa vaiheessa olevia korkeakouluopiskelijoita prosessiin kuuluvissa seminaaritalaisuuksissa. Keskustelimme saamastamme aineistosta ja kuinka sitä voitaisiin tulkita ja kuinka esimerkiksi pelkistykset kuuluisivat tehdä. Tämä työ oli kahden tutkijan yhteistyötä, joten asioita on pystytty pohtimaan yhdessä ja lopputuloksena on saatu yhteneviä mielipiteitä tutkittavasta aiheesta. Tämä lisää työn luotettavuutta.

Vahvistettavuudella tarkoitetaan tutkimusprosessin kirjaamista niin hyvin, että toinen tutkija voi tarvittaessa seurata prosessin kulkua pääpiirteittäin. Tutkimuksen tekijä kirjoittaa tutkimusprosessin niin avoimesti, että lukijalle tulee selväksi, miten tutkija on päätenyt tutkimuksen tuloksiin ja johtopäätöksiin. Erilaiset tulkinnat tutkimustuloksista eivät välttämättä merkitse luotettavuudessa olevan ongelmaa, koska erilaiset tulkinnat tutkittavasta ilmiöstä lisäävät ymmärrystä tutkimuksen kohteena olevasta ilmiöstä. Laadullisessa tutkimuksessa toinen tutkija ei välttämättä päädy samoihin tulkintoihin samalla aineistolla kuin tutkimuksen alkuperäinen tekijä. (Kylmä & Juvakka 2007, 129.)

Aikaisempaa taustaa ei kummallakaan tutkimusentekijällä ole ennestään. Tämä ei todennäköisesti ole vaikuttanut tutkimuksen luotettavuuteen, mutta aikaisempi tausta tutkimuksen teosta helpottaisi koko prosessin raportoinnin johdonmukaisuudessa. Raporttia tehdessä pyrittiin mahdollisimman tarkkaan työskentelyyn. Opinnäytetyö toteutettiin Tampereen ammattikorkeakoulun kirjallisen raportoinnin ohjeita noudattaen.

Lähteiksi valitsimme suurimmaksi osaksi alle 10 vuotta vanhoja lähteitä. Muutama lähde, jonka valitsimme, on yli 10 vuotta vanhoja. Arvioimme ne käyttökelpoisiksi ja olennaisiksi tutkimuksen kannalta. Tätä aihetta ei ole tutkittu Suomessa niin paljon, jotta ajan tasalla olevaa tietoa ja dataa löytyisi suomen kielellä. Hyödynsimme kansainvälisiä lähteitä ja niistä löytyviä tilastoja. Osassa

kansainvälisistä lähteistä termistö oli vaikeaa, mutta saimme kaiken hyvin suomennettua aiheessa pysyen.

Salassapitovelvollisuutta on noudatettu koko tutkimusprosessin ajan ja tutkimukseen vaaditut dokumentit hävitettiin heti tutkimuksen valmistuttua. Haastatteluiden alkuperäisilmaisuista tehtyjä taulukoita ei ole liitetty opinnäytetyön raporttiin siksi, että aihe oli sensitiivinen ja haastateltavien anonymiteetti oli säilytettävä. Valitsimme raporttia varten vain tuloksia kuvaavia lainauksia. Tämä opinnäytetyö ei valmistunut alun perin sovituksessa aikataulussa, mutta se ei vaikuttanut tämän työn luotettavuuteen. Tässä tutkimuksessa on tutkittu henkilöiden mielipiteitä ja kokemuksia, joten tästä syystä emme saaneet keneltäkään täysin samanlaista aineistoa. Tämän vuoksi aineiston saturoitumista ei tapahtunut ja kaikkien haastateltavien kokemukset olivat yksilöllisiä.

6.3 Jatkotutkimusaiheet

Tutkimuksen pohjalta nousee esiin muutamia mahdollisia jatkotutkimusaiheita erityisesti irtosuhteisiin liittyen. Yksi tällainen tutkimus voisi olla se, että tekisi vastaavan tutkimuksen haastatteleamalla miehiä. Seuraavaksi voisi tutkia eroavatko miesten ja naisten kokemukset ja ajatukset toisistaan. Toinen tutkittava aihe voisi liittyä irtosuhteiden tarkempaan tarkasteluun. Tutkimuksena voisi olla esimerkiksi se, millaisia erilaisia irtosuhteita on olemassa ja kuinka ne eroavat toisistaan. Tätä aihetta kävimme omassa tutkimuksessa läpi ainoastaan teoreettisissa lähtökohdissa.

LÄHTEET

Collibee, C. & Furman, W. 2016. The Relationship Context for Sexual Activity and Its Associations With Romantic Cognitions Among Emerging Adults, *Emerging Adulthood*, 4(2), s. 71–81.

Claxton, S. & van Dulmen, M. 2013. Casual Sexual Relationships and Experiences in Emerging Adulthood, *Emerging Adulthood*, 1(2), s. 138–150.

Haavio-Mannila, E., Hemminki, E., Koponen, P. & Nikula, M. 2007. Sexual health among young adults in Finland. Assessing risk and protective behaviour through a general health survey, *Scandinavian Journal of Public Health*, 35(3), s. 298–305.

Huttunen, T., Kunttu, K., Vilska, S. & Virtala, A. 2011. Childbearing, the desire to have children, and awareness about the impact of age on female fertility among Finnish university students, *European Journal of Contraception & Reproductive Health Care*, 16(2), s. 108–115.

de Jong, D., Adams, K. & Reis, H. 2018. Predicting women’s emotional responses to hooking up: Do motives matter? *Journal of Social and Personal Relationships*, 35(4), s. 532–556.

Klemetti, R & Raussi-Lehto, E. 2016. Edistä, ehkäise, vaikuta – Seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelma 2014 – 2020. Luettu 15.1.2019.

Kontula, Osmo. 2017. FINSEX Seksikumppaneiden määrä. Väestöliitto. Luettu 17.1.2019.

Kylmä, J & Juvakka, T. 2007. Laadullinen terveystutkimus. Helsinki. Edita Prima Oy.

Kähkönen, P. 2010. Parisuhteeseen sitoutuminen - Järjellä, tahdolla, tunteella vai tuurilla? Teoksessa Malinen, V & Alkio, P. (toim.) Paripsykoterapia ja parisuhteen kätkeyty mahdollisuudet. Väestöliitto. Turku: VL-Markkinointi Oy

Laru, S., Oulasmaa, M. & Riihonen, R. N.d. Vuorovaikutus parisuhteessa. Väestöliitto. Luettu 7.11.2018.
http://www.vaestoliitto.fi/vanhemmuus/tietoa_vanhemmille/parisuhteen-happy-hour/tietoa/vuorovaikutus-parisuhteessa/

Lääketieteen termit. 2018. Duodecim selittävä sanakirja. Kustannus Oy Duodecim. Luettu 17.1.2019.
<https://www.terveysportti.fi/sovellukset/sanakirjat/#/>

Miettinen, A. 2015. Miksi syntyvyys laskee? Suomalaisten lastensaantiin liittyviä toiveita ja odotuksia. Väestöliitto. Perhebarometri.
http://www.vaestoliitto.fi/@Bin/4876090/Perhebarometri2015_netti.pdf

Owen, J & Fincham, F. 2011. Young adult’s emotional reactions after hooking up encounters, *Archives of Sexual Behaviour* 40 (2) s. 321-330.

Ranta, J & Kuula-Luumi, A. 2017. Haastattelun keruun ja käsittelyn ABC. Teoksessa Hyvärinen, M., Nikander, P., Ruusuvuori, J. (toim) Tutkimushaastattelun käsikirja. Tampere. Kustannusosakeyhtiö Vastapaino.

Reissing, E & Wentland, J. 2011. Taking casual sex not too casually: Exploring definitions of casual sexual relationships, Canadian Journal of Human Sexuality, 20(3), s. 75–91.

Rotkirch, A., Tammisalo, K., Miettinen, A & Berg, V. 2017. Miksi vanhemmuutta lykätään – Nuorten naisten näkemyksiä lastensaannista. Perhebarometri. Väestöliitto. <https://vaestoliitto-fi-bin.directo.fi/>

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. Kvalitatiivinen tutkimus. KvaliMOTV. Luettu 22.10.2019. <https://www.fsd.uta.fi/fi/tietoarkisto/julkaisut/kvalimotv.pdf>

Ryttyläinen, K & Valkama, S. 2010. Keskeisiä seksologian määritelmiä. Teoksessa Ryttyläinen, K & Valkama, S. 2010. Seksuaalisuus hoitotyössä. Helsinki. Edita.

Sarajärvi, A & Tuomi, J. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Tammi.

Väestöliiton seksuaaliterveyspoliittinen ohjelma. 2006. Väestöliitto. Luettu 15.1.2019. <http://vaestoliitto-fi-bin.directo.fi/>

Suomen virallinen tilasto. 2018. Syntyneet 2018. Verkkojulkaisu. Helsinki. Tilastokeskus. Luettu 29.8.2019. http://www.stat.fi/til/synt/2018/synt_2018_2019-04-26_tie_001.fi.html

Virtanen, J. 2002. Kliininen seksologia. Vantaa. Tummavuoren Kirjapaino Oy

Väestöliitto. N.d. (a) Hedelmällisyys haltuun. Luettu 9.12.2018. http://www.vaestoliitto.fi/tieto_ja_tutkimus/vaestontutkimuslaitos/perhetutkimus/hedelmallisyys-haltuun/

LIITTEET

Liite 1. Saatekirje

Hei, olemme sairaanhoidon opiskelijoita Tampereen ammattikorkeakoulusta ja teemme opinnäytetyötä aiheesta *Nuorten naisten ajatuksia irtosuhteista*. Teemme opinnäytetyön yhteistyössä koulumme Viisaat Valinnat -hankkeen kanssa.

Olisitko halukas osallistumaan opinnäytetyöhön haastateltavaksi kyseisestä aiheesta? Osallistuminen on täysin vapaaehtoista ja haastattelu toteutetaan anonyymisti eikä opinnäytetyöstä ilmene tunnistettavia henkilötietoja. Haastattelut tehdään ennalta sovitussa yksityisessä paikassa. Haastattelut ovat täysin luottamuksellisia ja saat poistua haastattelu tilanteesta missä vaiheessa tahansa. Mikäli et pääse paikan päälle voi haastattelun toteuttaa videopuhelun välityksellä. Olemme yhteydessä haastatteluaikaa sovittaessa.

Lisätietoja opinnäytetyöstä ja haastatteluista saat laittamalla meille sähköpostia.

terho.ranta@tuni.fi

majja.runila@tuni.fi

Ystävällisin terveisin

Terho Ranta ja Maija Runila

Liite 2. Tietoinen suostumuslomake tutkittavalle

Teemme opinnäytetyötä aiheesta: *Nuorten naisten ajatuksia irtosuhteista ja lastensaannista*. Olemme Tampereen ammattikorkeakoulun sairaanhoitajaopiskelijoita. Opinnäytetyö tehdään yhteistyössä Tampereen ammattikorkeakoulun Viisaat Valinnat -hankkeen kanssa.

Pyydämme sinua osallistumaan opinnäytetyöhön tarvittavaan haastatteluun.

Osallistuminen on täysin vapaaehtoista.

Aiomme haastatella sinua seuraavista aiheista:

Millaisia kokemuksia sinulla on irtosuhteista?

Millaisia ajatuksia lisääntymisterveys sinussa herättää?

Osallistumalla tähän haastatteluun annat luvan tietojen keräämiseen haastattelututkimuksen kautta. Kaikkia osapuolia sitoo salassapitovelvollisuus. Tietojasi käsitellään luottamuksellisesti ja siten, että henkilöllisyyttäsi ei ole mahdollista selvittää. Haastatteluaineistot käsitellään luottamuksellisina.

Voit perua tähän haastatteluun osallistumisen, milloin tahansa. Haastattelun kesken jättäminen tarkoittaa sitä, että jo kerättyä aineistoa voidaan käyttää osana opinnäytetyön aineistoa.

Tällä allekirjoituksella vahvistat osallistumisesi tähän haastatteluun ja suostut vapaaehtoisesti tutkimushenkilöksi.

_____ / _____.201____
Haastateltavan allekirjoitus Päiväys

Olen kertonut tästä haastattelusta haastateltavalle ja otan vastaan tämän suostumuksen

_____ / _____.201____
1. Haastattelijan allekirjoitus Päiväys

_____ / _____.201____
2. Haastattelijan allekirjoitus Päiväys

Liite 3. Haastattelurunko

Kartoittavat kysymykset

- Kuinka monta alle kuukauden mittaista suhdetta sinulla on ollut viimeisen kolmen vuoden aikana?
- Kuinka monta yli vuoden tai kauemmin kestänyttä suhdetta sinulla on ollut kokonaisuudessaan?

Kysymyksiä irtosuhteista

- Millaisia kokemuksia sinulla on irtosuhteista?
- Mitä haet irtosuhteilta?
- Oletko ajatellut irtosuhteiden johtavan pidempään suhteeseen?
- Täsmentäviä kysymyksiä:
 - o Koetko olleesi irtosuhteissa sellaisten kanssa, jotka eivät ole sopivia kumppaneita parisuhdetta ajatellen.
 - o Koetko irtosuhteiden vaikuttavan siihen, että parisuhteeseen sitoutuminen on vaikeampaa?

Lisääntymisterveys

- Minkä ikäisenä olisi mielestäsi hyvä saada perheen lisäystä?
 - o Mitä muita vaatimuksia sinulla on elämäntilanteestasi perheen lisäystä ajatellen?
- Oletko keskustellut perheen lisäyksestä tapailuvaiheessa tai parisuhteessa?
- Oletko tietoinen tahattomasta lapsettomuudesta?
 - o Tiedätkö keskimäärin iän, milloin naisen hedelmällisyys alkaa laskea?
 - o Oletko ajatellut asian haittaavan sinua tulevaisuudessa?

Seksuaaliterveys

- Käytätkö jotain ehkäisyä, jos niin mitä?
 - o Huolehditko ehkäisystä tarkemmin irtosuhteiden aikana kuin parisuhteessa